

Cavafy Makes Me Cry

Ο Καβάφης με κάνει να κλαίω

Ο Καβάφης με κάνει να κλαίω. Κοντά σαράντα χρόνια από τότε που πρωτοδιάβασα πως «Η πόλις θα σε ακολουθεί», σαράντα χρόνια από τότε που αποφάσισα πως ήθελα κι εγώ να γίνω «ξένη», πως η Θεσσαλονίκη μ' έπνιγε και προτιμούσα να τη νοσταλγώ από μακριά παρά να την τριγυρίζω καθημερινά, πως και τα πολύφημα ηλιοβασιλέματά της δεν κουβαλούσαν δα και τόσες αναμνήσεις για ένα κορίτσι που δεν είχε βγει ποτέ απ' την Ελλάδα, κι ας τραβούσαν οι ρίζες απ' τη Μικρασία κι ας είχε μεγαλώσει στη σκιά της Σμύρνης. Σμύρνη, η δικιά μας Ιερουσαλήμ, η δικιά μας Αλεξάνδρεια. Πόλη αναδυόμενη μέσ' απ' τις σκιές της νοσταλγίας, ιστορικής κι ανιστόρητης, σαν τις ελληνοιστικές πόλεις του Καβάφη, αιωρούμενες μεταξύ θρύλου και μνημείων χειροπιαστών. Κι η ιστορία μας μια ατέλειωτη κλωστή ονείρων και αναμνήσεων χειροπλεγμένη στο βελονάκι, δαντελωτός χάρτης μιας πατρίδας χωρίς όρια που κρατιέται απ' τη γλώσσα και τη μνήμη.

Μα τώρα δεν είμαι πια η μαθήτριά του γυμνασίου που μελετούσε τον Καβάφη με σοβαρότητα, όπως με σοβαρότητα παρακολουθούσε η μαμά μου το κήρυγμα στην εκκλησία κάθε Κυριακή κι εγώ θεωρούσα πως η γενιά μου κηρύγματα δεν σήκωνε, μα τώρα σιγά-σιγά καταλαβαίνω πως ο Καβάφης ήταν ίσως η δικιά μας εκκλησία, το δικό μας καταφύγιο, τότε στις αρχές του '70, που η πολιτεία σίγαζε κι εξόριζε τους προφήτες και μόνο από χέρι σε χέρι κι από στόμα σε στόμα περνούσαν τα λόγια τους. Μα επειδή κι οι δικτάτορες χρειάζονται ορισμένα κείμενα κοινά για να συνεχίσουν το μονόλογό τους, ο Καβάφης κατάφερε να επιβιώσει, με τις ιστορικές και όχι μόνο αναφορές του στην ιστορία την ελληνοιστική και τη βυζαντινή, με ωδές φθινουσών αυτοκρατοριών. Κι έτσι διαβάσαμε και την «Ιθάκη» στο γυμνάσιο, κι ας είχε αφαιρέσει η λογοκρισία εκείνες τις αναφορές τις ερωτικές, «και ηδονικά μυρωδικά κάθε λογής, όσο μπορείς πιο άφθονα ηδονικά μυρωδικά.»

Και τώρα, ξαναγυρίζοντας στον πιο ανεξίτηλο στίχο του, «Η πόλις θα σε ακολουθεί», δακρύζω άφωνα γιατί ακούω τους δικούς μου που ήδη άφησαν την πόλη τους για πάντα να με καλούν. «Ιδανικές φωνές κι αγαπημένες. . . . Κάποτε μες στα όνειρά μας ομιλούνε. . . .» Με περιτριγυρίζουν, με τραβούν πίσω με τις αόρατες αδιάσπαστες κλωστές που μας δένουν όλους εδώ και παντού, στη γη και στο υπερπέραν, κλωστές του αίματος και της αγάπης, κλωστές της κοινής μας ιστορίας της αβάσταχτης, της αξέχαστης. Κι ακούω τη φωνή του ποιητή. Γυρίζω πίσω. Και βλέπω την πόλη μου.

Φεβρουάριος 2013

1. «Η πόλις» Κ.Π. Καβάφης, Ο επίσημος δικτυακός τόπος του αρχείου Καβάφη, 17 Φεβρουαρίου 2013 <http://www.kavafis.gr/poems/content.asp?id=6&cat=1>
2. «Ιθάκη» Ibid. <http://www.kavafis.gr/poems/content.asp?id=81&cat=1>
3. «Φωνές» <http://www.kavafis.gr/poems/content.asp?id=2&cat=1>